

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА ТА ПРОГРАМУВАННЯ»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 «Економіка»
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Кваліфікація: Бакалавр з економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради _____ /д.т.н., проф. Кюрчев В.М.
(протокол № 10 від 28.10.2020 р.)

Освітньо-професійна програма вводиться в дію з 01.07.2020 р.

Ректор _____ / д.т.н., проф. Кюрчев В.М.
(наказ № ____ від _____)

Мелітополь, 2020

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

Гарант освітньо-професійної програми

_____ к.е.н., доцент Єременко Д.В.

« ____ » _____ 2020р.

Декан факультету економіки та бізнесу

_____ к.е.н., доцент Карман С.В.

« ____ » _____ 2020р.

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ к.т.н., доцент Ломейко О.П.

« ____ » _____ 2020

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійну програму розроблено відповідно до Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»

Розробники освітньо-професійної програми:

Єременко Денис Володимирович - гарант освітньої програми, керівник проектної групи, кандидат економічних наук, доцент кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Малкіна Віра Михайлівна – доктор технічних наук, професор кафедри Прикладної математики та комп'ютерної техніки Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Карман Сергій Вікторович - кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Саєнко Олександр Вікторович - начальник відділу інформаційних технологій та захисту інформації управління стратегічного розвитку міста Мелітополь.

Трачев В'ячеслав В'ячеславович – стейкхолдер, фахівець з програмування та WEB дизайну.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Захарчук Юрій Вікторович - начальник управління соціально-економічного розвитку міста виконавчого комітету Мелітопольської міської ради Запорізької області;

Мордик Олександр Миколайович - голова Мелітопольської районної ради Запорізької області;

Бандура Микола Пилипович – керівник ТОВ «Агросервіс», м. Мелітополь Запорізької області, заступник голови Координаційної ради з питань розвитку бізнесу в м. Мелітополі;

Рабчук Ольга Георгіївна – економіст комунального підприємства «Чистота» Мелітопольської міської ради Запорізької області;

Шиян Дмитро Вікторович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства та менеджменту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

Мазуренко Олена Василівна - доктор економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу організації наукових досліджень та інноваційного розвитку ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН;

Марченко Оксана Анатоліївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;

Безух Андрій Миколайович– адвокат, м. Мелітополь

Розглянуто на засіданні кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму
ТДАТУ

Протокол № _____ від _____ р.

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу

Протокол № _____ від _____ р.

1. Профіль освітньої програми за спеціальністю

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, кафедра бізнес-консалтингу та міжнародного туризму
Рівень вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Перший (бакалаврський) рівень, бакалавр з економіки
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Економічна кібернетика та програмування» зі спеціальності 051 «Економіка»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців На базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») становить не менш ніж 120 кредитів ЄКТС.
Наявність акредитації	відсутня
Цикл / рівень	QF for ENEA – перший цикл, EQF for LLL – 6 рівень; НРК України – 7 рівень
Передумови	Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти або освіти на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, у тому числі за іншою спеціальністю (напрямом підготовки).
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	01.07.2020 – 30.06.2024
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://feb.tsatu.edu.ua/faculty/department-of-economics/teaching/educational-programs/#to-main
2. Мета освітньої програми	
Підготовка кваліфікованих фахівців у сфері економіки, які володіють фундаментальними знаннями та професійно-орієнтованими вміннями щодо аналізу та оцінки економічних явищ і процесів та здатні вирішувати типові професійні завдання у господарській практиці за допомогою сучасних технологій та готовності до безперервного навчання.	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань)	05 – Соціальні та поведінкові науки
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна

Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна в галузі 05 «Соціальні і поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка». Освітньо-професійна базується на сучасних наукових дослідженнях в галузі економічної кібернетики, враховує специфіку впровадження інформаційних систем і технологій та економіко-математичного моделювання в управлінні підприємствами.
Особливості програми	Програма передбачає поглиблене вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Працевлаштування в організаціях та на підприємствах будь-якої форми власності, у навчальних закладах та науково-дослідних установах; в органах державного та муніципального управління, різноманітних службах апарату управління; у структурах, в яких випускники є підприємцями, що створюють та розвивають власну справу; в комерційних структурах, що виходять на зовнішній ринок, у недержавних організаціях та установах; в економічних відділах фінансово-кредитних установ; у науково-виробничо-технічних комплексах.</p> <p>Випускники можуть працювати на посадах: економіст (2441.2), економіст-кібернетик (2441.2), економіст з планування (2441.2), економіст з фінансової роботи (2441.2), економіст з аналізу даних (2441.2), економічний радник (2441.2), економіст-статистик (2122.2), експерт із економічної кібернетики та програмування (2419.2), консультант (в апараті органів державної влади, місцевого самоврядування)(2419.3), консультант з економічних питань (2441.2), консультант з ефективності підприємництва (2419.2), консультант з питань data science та data mining (2419.2), молодший науковий співробітник (економіка) (2441.1), науковий співробітник (економіка) (2441.1), науковий співробітник-консультант (економіка) (2441.1), помічник керівника підприємства (установи, організації) (3436.1), помічник керівника малого підприємства без апарату управління (3436.3), радник (органи державної влади, місцевого самоврядування) (2419.3), фахівець з ефективності підприємництва (2419.2), фахівець-аналітик з дослідження товарного ринку (2419.2), фахівець з фінансово-економічної безпеки (3411); асистент економіста-статистика (3434), референт (3436.1); помічник керівника іншого основного підрозділу (3436.2); лаборант наукового підрозділу (інші сфери (галузі) наукових</p>

	досліджень) (3491); інспектор з експорту (3449); викладач професійного навчально-виховного закладу (2320); викладач професійно-технічного навчального закладу (2320); фахівець з розширення ринку збуту (2419.2); оглядач з економічних питань (2441.2)
Продовження освіти	Можливість продовжувати освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, а також підвищувати кваліфікацію та отримувати додаткову післядипломну освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<ul style="list-style-type: none"> • студоцентроване навчання на основі компетентнісного підходу з використанням платформи Moodle; • комбінація лекцій, семінарських та практичних занять із розв'язанням ситуаційних завдань, що розвивають аналітичні здібності та навички працювати в колективі, навчальні та виробничі практики; • самостійне навчання; • можливість дуальної освіти.
Оцінювання	Поточне опитування, перевірка розрахункових завдань, тестовий контроль, захист звіту з практики, захист курсової роботи, усні та письмові екзамени, диференційований залік
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економічної кібернетики та програмування у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
	ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
	ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
	ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
	ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

	ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою
	ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
	ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
	ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним
	ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення
	ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії
	ЗК 13. Здатність діяти соціально-відповідально та свідомо
Спеціальні (фахові) компетентності	ФК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях
	ФК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами
	ФК 3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки
	ФК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати
	ФК5. Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави
	ФК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач
	ФК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів
	ФК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин
	ФК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси
	ФК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів
	ФК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію
	ФК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення

ФК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності
ФК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків
ФК 15. Здатність створювати та оцінювати моделі економічних процесів як аналітично так і з використанням універсальних програмних засобів і аналітичних платформ, що застосовуються для аналізу даних.
ФК 16. Здатність системно аналізувати на основі створених моделей економічні об'єкти та процеси, інтерпретувати отримані результати і на підставі зроблених висновків виробляти обґрунтовані управлінські рішення на всіх рівнях господарської ієрархії управління, усвідомлювати їх наслідки.
ФК17. Здатність до постановки задач кількісного аналізу та математичного моделювання процесів ринкової економіки
ФК18. Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, стану функціональних підсистем підприємств.
ФК19. Здатність здійснювати побудову моделей складних задач прийняття рішень.

7- Програмні результати навчання

Програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності	РН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу
	РН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.
	РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.
	РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем
	РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)
	РН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

PH7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
PH8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
PH9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
PH10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності
PH11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.
PH12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
PH13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.
PH14. Визначати і планувати можливості особистого професійного розвитку.
PH15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
PH16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.
PH17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з урахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
PH18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
PH19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів
PH20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземними мовами
PH21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів
PH22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених

	умовах
	РН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.
	РН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.
Програмні результати навчання, визначені закладом вищої освіти	РН25. Вміти створювати та оцінювати моделі економічних процесів як аналітично так і з використанням універсальних програмних засобів і аналітичних платформ, що застосовуються для аналізу даних.
	РН26. Вміти системно аналізувати на основі створених моделей економічні об'єкти та процеси, інтерпретувати отримані результати і на підставі зроблених висновків виробляти обґрунтовані управлінські рішення на всіх рівнях господарської ієрархії управління, усвідомлювати їх наслідки.
	РН27. Вміти проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, стану функціональних підсистем підприємств.
	РН28. Вміти здійснювати побудову моделей складних задач прийняття рішень.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Матеріально-технічне забезпечення	Навчальні корпуси ТДАТУ, навчальні аудиторії, комп'ютерні класи, мультимедійне обладнання, точки бездротового доступу до мережі Internet, наукова бібліотека ТДАТУ, гуртожитки, соціально-побутова інфраструктура
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний сайт ТДАТУ http://www.tsatu.edu.ua/ ; електронні навчальні курси дисциплін на освітньому порталі Moodle http://op.tsatu.edu.ua , наукова бібліотека ТДАТУ http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/ , методичні кабінети кафедр, сайт факультету економіки та бізнесу http://feb.tsatu.edu.ua/ , сайт кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму http://feb.tsatu.edu.ua/faculty/department-of-economics/ , сайти кафедр, точки бездротового доступу до мережі Інтернет; наявність доступу до баз даних Scopus та Web of science, необмежений доступ до мережі Інтернет.
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Система ECTS з обсягом 1 кредиту 30 годин. Можливість перезарахування кредитів у межах кредитно-трансферної системи на основі двосторонніх договорів між Таврійським державним агротехнологічним університетом імені Дмитра Моторного та закладами вищої освіти України http://www.tsatu.edu.ua/akademichna-mobilnist/
Міжнародна	Можлива реалізація програм подвійного диплому, програм

кредитна мобільність	стажування та наукове співробітництво на основі двосторонніх договорів між ТДАТУ та навчальними закладами Німеччини, Польщі, Франції, США, Китаю, Білорусі, Болгарії, Казахстану, Угорщини та інших країн http://www.tsatu.edu.ua/vmz/partnery-universitytetu/
Навчання іноземних здобувачів ВО	Можливе у межах ліцензійного обсягу спеціальності після вивчення курсу української мови

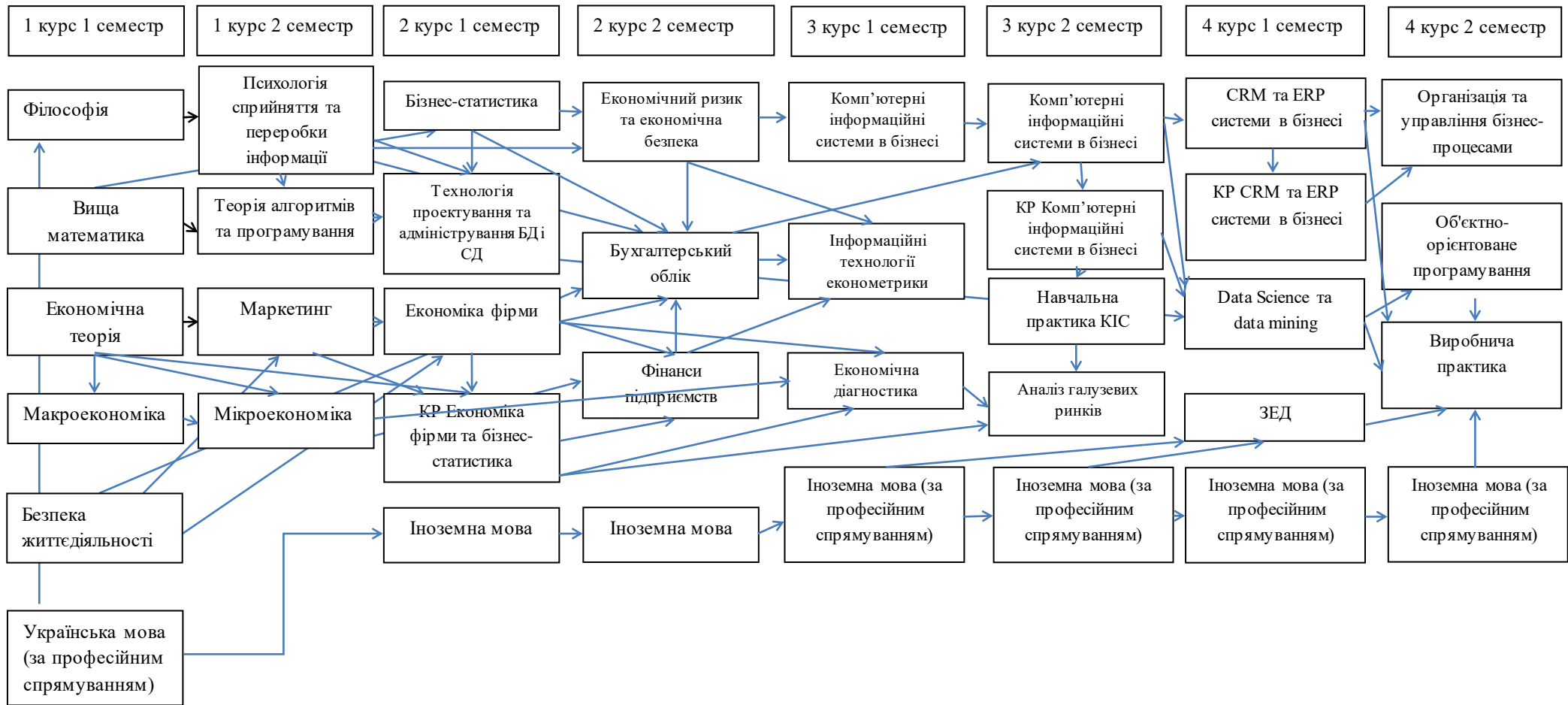
2. Перелік компонент освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
Обов'язкові дисципліни			
OK1	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4	екзамен
OK2	Філософія	5	екзамен
OK3	Вища математика	5	диф. залік
OK4	Економічна теорія	6	диф. залік
OK5	Психологія сприйняття та переробки інформації	4	диф. залік
OK6	Макроекономіка	6	диф. залік
OK7	Мікроекономіка	6	диф. залік
OK8	Теорія алгоритмів та програмування	5	екзамен
OK9	Безпека життєдіяльності та основи охорони	4	екзамен
Всього за циклом загальної підготовки		45	5 диф. заліків, 4 екзамена
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
Обов'язкові дисципліни			
OK10	Маркетинг	5	екзамен
OK11	Економіка	6	екзамен
OK12	Технологія проектування та адміністрування БД	5	екзамен
OK13	Економіка фірми	6	екзамен
OK14	Бізнес-статистика	7	екзамен
OK15	КР Економіка фірми та бізнес-статистика	1	захист.
OK16	Економічний ризик та економічна безпека	6	екзамен
OK17	Бухгалтерський облік	5	екзамен
OK18	Фінанси підприємств	5	екзамен
OK19	Комп'ютерні інформаційні системи в бізнесі	5	диф. залік

OK20	Економічна діагностика	5	екзамен
OK21	Інформаційні технології економетрики	4	екзамен
OK22	Аналіз галузевих ринків	6	екзамен
OK23	КР Комп'ютерно-інформаційні системи	1	захист
OK24	Data Science та data mining	4	екзамен
OK25	CRM та ERP системи в бізнесі	5	екзамен
OK26	Зовнішньо-економічна діяльність	4	екзамен
OK27	КР CRM та ERP системи в бізнесі	1	захист
OK28	ОПП	6	екзамен
OK29	Організація та управління бізнес-процесами	5	екзамен
OK30	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	3+4+4+4	Здиф. заліка, 1 екзамен
Всього		114	
Практики			
OK31	Навчальна практика «Вступ до фаху»	4	диф. залік
OK32	Навчальна практика з економіки	4	диф. залік
OK33	Навчальна практика «Комп'ютерні інформаційні системи в бізнесі»	4	диф. залік
OK34	Виробнича практика:	5	диф. залік
Всього		17	
Всього за циклом професійної підготовки		131	8 диф. заліків, 17 екзамнів, 3 захисти
ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИБОРОМ СТУДЕНТА			
ВК1	Майнор Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	6	екзамен
ВК2	Майнор Природничо-математичного спрямування	6	диф. залік
ВК3	Майнор Публічне управління, адміністрування та права	6	диф. залік
ВК4	Майнор Суспільно-політичного спрямування	4	диф. залік
ВК5	Майнор Фінанси, банківська справа та страхування	6	диф. залік

ВК6	Майнор Бізнес-консалтинг та міжнародний туризм	6	диф. залік
ВК7	Майнор Правового спрямування	5	диф. залік
ВК8	Майнор Культурологічного спрямування	4	диф. залік
ВК9	Майнор Менеджмент	6	диф. залік
ВК10	Майнор Облік і оподаткування	6	диф. залік
ВК11	Майнор Маркетинг	6	диф. залік
Всього дисциплін за вибором студента		60	10 диф. заліків, 1 екзамен
ІНШІ СКЛАДОВІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ			
	Підготовка до атестації здобувачів вищої освіти	3	
	Атестація здобувачів вищої освіти	1	
Всього за іншими складовими		4	
Разом за обов'язковою частиною підготовки		180	
Разом за вибірковою частиною підготовки		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	23 диф. заліки, 26 екзаменів, 3 захисти

3. Структурно-логічна схема освітньої програми

4. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форма атестації здобувачів вищої освіти	Атестація випускників освітньо-професійної програми спеціальності 051 «Економіка» проводиться у формі атестаційного екзамену за спеціальністю у встановленому порядку та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження здобувачу вищої освіти ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр з економіки. Атестація здійснюється Державною екзаменаційною комісією та проходить відкрито і публічно.
Вимоги до комплексного державного кваліфікаційного екзамену	Програма атестаційного екзамену зі спеціальності 051 «Економіка» включає: дисципліни циклу професійної підготовки «Економіка», «Економічна діагностика», «Економічна кібернетика», а також передбачає узагальнення результатів виконання індивідуального завдання Комплексної виробничої практики з професійної підготовки. Атестаційний екзамен складається з двох частин: із теоретичної – відповідь на питання білету, і практичної: розв’язання задач і комплексного розрахункового завдання та презентація результатів виконання індивідуального завдання Комплексної виробничої практики з професійної підготовки, що дозволяє перевірити рівень сформованості відповідних умінь та навичок.

5. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

З метою здійснення внутрішнього моніторингу якості освіти у процесі реалізації освітньої програми 051 «Економіка» проводяться моніторинг змісту освітньої програми через:

- систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка регламентується «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного», наказ № 241-ОД від 31.10.19.
- систему управління якістю, що підтверджено сертифікатами на відповідність системи управління якістю в ТДАТУ вимогам міжнародного стандарту якості ISO 9001:2015 «Quality management systems – Requirements» та Національного стандарту якості ДСТУ EN ISO 9001:2018. <http://www.tsatu.edu.ua/nmc/viddil-monitorynhu->

[jakosti-osvitnoji-dijalnosti/sertyfikaty-systemy-vnutrishnoho-zabezpechennja-jakost/](http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-osvitnoji-dijalnosti/sertyfikaty-systemy-vnutrishnoho-zabezpechennja-jakost/)

- самоаналіз стану підготовки фахівців відповідно до нормативно-правових актів і документів, ліцензійних і акредитаційних вимог тощо;
 - періодичний (по завершенню кожного семестру) аналіз успішності студентів та якості знань;
 - періодичний (за рішенням навально-методичного центру ТДАТУ) зріз знань у формі проходження комп'ютерного тестування перед іспитом та на початку наступного семестру для виявлення рівня залишкових знань;
 - аналіз відгуків керівників виробничої практики;
 - опитування роботодавців та представників місцевої влади щодо якості підготовки здобувачів вищої освіти. Режим доступу: [http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/;](http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/)
 - опитування, анкетування здобувачів вищої освіти про якість освітньої програми та рівень викладання. Режим доступу: <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/;;>
 - включення здобувачів вищої освіти до складу робочої групи з вдосконалення освітньої програми;
 - розміщення інформації про освітню програму для можливості публічного перегляду, інформування про зміни в освітній програмі на сайті кафедри / факультету;
 - розміщення аналітичних звітів щодо результатів опитування стейкхолдерів з пропозиціями групи забезпечення спеціальності щодо підвищення якості освіти за даною ОПІ на веб-сайті університету [http://www.tsatu.edu.ua/nmc/viddil-monitorynhu-jakosti-osvitnoji-dijalnosti/monitorynh-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/;](http://www.tsatu.edu.ua/nmc/viddil-monitorynhu-jakosti-osvitnoji-dijalnosti/monitorynh-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/)
 - періодичну перевірку відділом моніторингу якості освітньої діяльності ТДАТУ якості проведення занять викладачами кафедри та методичного забезпечення навчального процесу. Відділ входить до структури Науково-методичного центру університету. Режим доступу: [http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/viddil-monitorynhu-jakosti-osvitnoho-dijalnosti/;](http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/viddil-monitorynhu-jakosti-osvitnoho-dijalnosti/)
 - підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, що забезпечують освітній процес за програмою;
 - перевірку курсових робіт на плагіат;
 - щорічне рейтингування викладачів кафедри.
- Навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін щорічно оновлюється та удосконалюється, що реалізується через:

- щорічне оновлення робочих навчальних програм та силабусів;
- оновлення і розробку нових засобів діагностики навчальних досягнень (у т.ч. засобів поточного і підсумкового контролю, тестових комплексів);
- впровадження новітніх форм активізації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти;
- впровадження в освітній процес результатів наукових досліджень;
- використання досвіду, отриманого під час підвищення кваліфікації викладачів та стажування;

6. Пояснювальна записка щодо відповідності складових ОП

Узгодженість складових елементів освітньої програми демонструється через відповідність:

- компетентностей освітньої програми дескрипторам Національної рамки кваліфікацій (таблиця 1);
- програмних результатів та компетентностей, визначених освітньою програмою (таблиця 2);
- програмних результатів навчання та освітніх компонент (таблиця 3);
- програмних компетентностей компонентам освітньої програми (таблиця 4).

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених освітньою програмою компетентностей дескрипторам Національної рамки кваліфікацій

Класифікація компетентностей	Дескриптори НРК			
	Знання ЗН1 Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень ЗН2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів, понять у навчанні і професійній діяльності	Уміння УМ1 Розв'язання складних непередбачуваних проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Автономія та відповідальність АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності
Загальні компетентності				
ЗК1			К1, К2	АВ1
ЗК2	ЗН1, ЗН2		К1	
ЗК3	ЗН1, ЗН2	УМ1		
ЗК4	ЗН2	УМ1		АВ2
ЗК5	ЗН1		К1, К2	
ЗК6			К1, К2	
ЗК7		УМ1	К1	
ЗК8	ЗН1	УМ1		

ЗК9		УМ1		АВ1
ЗК10	ЗН2			
ЗК11	ЗН2	УМ1		АВ1
ЗК12			К1, К2	
ЗК13	ЗН2		К1	АВ1
Спеціальні (фахові) компетенції				
ФК1	ЗН1	УМ1		
ФК2			К2	
ФК3		УМ1		
ФК4	ЗН2		К2	
ФК5	ЗН1	УМ1		
ФК6		УМ1		
ФК7			К1	АВ1
ФК8				АВ1
ФК9	ЗН1			
ФК10		УМ1		АВ1
ФК11	ЗН1		К1	
ФК12			К1	АВ2
ФК13		УМ1		
ФК14	ЗН1, ЗН2	УМ1		
ФК15	ЗН2		К2	
ФК16	ЗН1	УМ1		
ФК17		УМ1		
ФК18			К1	АВ1
ФК19				АВ1

Матриця відповідності визначених освітньою програмою результатів навчання та компетентностей.

Програмні результати навчання	Інтегральна компет-ть	Загальні компетентності												Спеціальні (фахові) компетентності																			
		ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ЗК12	ЗК13	ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК10	ФК11	ФК12	ФК13	ФК14	ФК15	ФК16	ФК17	ФК18	ФК19
PH1	+	+	+				+			+		+	+			+		+										+	+		+	+	+
PH2	+	+	+			+		+			+		+				+					+		+						+		+	+
PH3	+		+		+	+								+			+	+															
PH4	+	+		+	+		+							+		+		+								+	+						
PH5	+	+	+			+	+			+			+			+						+			+	+			+			+	
PH6	+		+	+	+	+				+	+			+	+							+			+		+			+	+		
PH7	+		+						+					+		+	+	+				+		+			+						
PH8	+			+			+									+	+		+	+		+		+		+							
PH9	+	+		+			+							+		+	+	+				+		+									
PH10	+	+			+	+	+			+			+		+	+						+	+		+			+		+		+	
PH11	+	+				+			+		+		+		+			+	+			+	+	+			+		+		+		+
PH12	+		+		+					+	+	+	+			+									+	+		+	+	+	+	+	
PH13	+				+	+		+	+							+						+	+		+		+						
PH14	+	+	+						+		+	+		+								+		+		+				+	+		
PH15	+	+	+			+		+	+		+													+	+		+		+				
PH16	+			+	+					+			+					+				+		+					+			+	
PH17	+		+			+			+				+		+								+	+				+				+	
PH18	+		+							+			+			+								+				+	+			+	
PH19	+	+				+	+	+	+								+	+					+		+								
PH20	+					+	+				+		+				+											+		+		+	
PH21	+	+		+					+		+			+			+					+	+			+	+		+		+		
PH22	+		+							+			+												+	+	+	+	+			+	
PH23	+		+	+								+	+		+										+				+	+		+	
PH24	+	+	+									+	+	+	+			+					+					+		+	+	+	+
PH25	+	+	+									+		+	+											+			+	+	+	+	+
PH26	+	+	+	+									+	+		+												+				+	
PH27	+			+		+		+	+													+		+					+	+		+	
PH28	+				+			+	+					+	+					+	+			+		+	+	+			+		+

Матриця відповідності програмних результатів навчання та освітніх компонент

Результати навчання	Обов'язкові освітні компоненти																																				
	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ОК13	ОК14	ОК15	ОК16	ОК17	ОК18	ОК19	ОК20	ОК21	ОК22	ОК23	ОК24	ОК25	ОК26	ОК27	ОК28	ОК29	ОК30	ОК31	ОК32	ОК33	ОК34			
PH1		+			+	+																															
PH2	+				+																						+										
PH3.									+	+							+	+																+	+		
PH4.									+								+	+																+	+		
PH5.				+				+					+			+									+	+							+	+			
PH6.									+	+												+					+			+	+						
PH7.				+			+	+															+					+									
PH8.			+	+												+							+		+	+							+				
PH9.										+																		+		+							
PH10.											+	+				+					+				+	+						+	+				
PH11.											+		+										+														
PH12.													+		+		+		+				+		+					+		+	+			+	
PH13.												+										+	+								+						
PH14.					+																						+		+								
PH15.								+									+	+					+				+							+	+		
PH16.												+														+					+						
PH17.																														+	+	+					
PH18.							+				+		+										+														
PH19.								+					+						+				+														+
PH20.	+			+										+																							
PH21.			+						+	+							+	+		+														+	+		
PH22.			+									+			+																						
PH23.										+				+			+									+	+		+			+	+				
PH24.		+			+																																
PH25.														+				+							+		+								+		
PH26.		+			+			+																													
PH27.				+										+															+								
PH28.															+													+		+							

Матриця відповідності визначених освітньою програмою компетентностей та обов'язкових компонент ОП

	Обов'язкові компоненти ОП																																					
	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ОК13	ОК14	ОК15	ОК16	ОК17	ОК18	ОК19	ОК20	ОК21	ОК22	ОК23	ОК24	ОК25	ОК26	ОК27	ОК28	ОК29	ОК30	ОК31	ОК31	ОК31	ОК31				
ЗК1		+			+	+	+				+	+		+											+				+		+							
ЗК2		+			+	+	+					+													+					+								
ЗК3		+	+					+	+	+			+								+	+																
ЗК4												+				+	+	+					+			+						+		+	+			
ЗК5	+				+													+			+					+	+		+	+		+		+				
ЗК6				+											+			+															+	+				
ЗК7								+														+				+												
ЗК8									+		+	+		+	+	+	+				+	+	+		+		+				+	+	+	+	+	+		
ЗК9						+							+			+	+	+								+				+		+		+	+	+		
ЗК10		+				+																									+		+					
ЗК11							+	+			+		+			+	+		+				+		+		+					+		+	+	+		
ЗК12	+			+		+									+											+		+		+		+	+					
ЗК13		+			+	+			+			+													+		+				+		+					
ФК1									+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+											+			+	+		
ФК2							+			+	+			+		+		+	+					+		+					+	+		+				
ФК3									+	+														+														
ФК4	+								+	+							+				+	+			+			+	+								+	
ФК5							+		+	+	+		+	+		+		+							+						+			+		+		
ФК6			+					+		+	+		+				+		+	+	+								+	+							+	
ФК7													+									+	+										+					
ФК8						+	+			+	+			+			+			+				+					+	+			+				+	
ФК9			+					+		+	+				+						+	+	+						+					+				
ФК10				+			+					+		+		+		+						+	+		+	+		+		+		+		+		
ФК11	+							+	+		+	+	+	+			+		+	+				+				+		+		+		+			+	
ФК12								+			+	+		+		+	+	+	+	+				+	+		+	+		+	+		+	+		+	+	
ФК13								+								+	+	+	+		+			+			+		+			+		+		+	+	
ФК14		+			+			+		+	+		+	+		+	+				+								+		+	+	+	+	+		+	+
ФК15			+					+		+	+				+						+	+	+						+					+		+		
ФК16				+			+					+		+		+		+						+	+		+	+		+		+		+	+			

ΦK17	+						+	+		+	+	+	+			+		+	+					+		+					+
ΦK18							+			+	+		+		+	+	+	+		+		+	+		+	+				+	+
ΦK19							+								+	+	+	+		+		+		+				+		+	+

7. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

1. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність: 051 «Економіка» / Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1244

2. Закон України «Про вищу освіту» в редакції від 01.01.2018 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Лист Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 р. № 1/9-239 URL: https://www.nung.edu.ua/files/attachments/lyst_mon_1_9239_vid_28.04.2017_r._prymirnyu_vzirec_osvitno-profesinyoi_programy.pdf..

4. Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання/ пер. з англ. Національного експерта з реформування вищої освіти Програми Еразмус+, д-ра техн. наук, проф. Ю.М. Рашкевича. – Київ: ТОВ «Поліграф плюс», 2016. – 80 с.

5. Національна рамка кваліфікацій. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>..

6. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.

7. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>.

8. Рашкевич Ю. М. Методичні рекомендації щодо опису освітньої програми в контексті нових стандартів вищої освіти. Львів, 26.04.2017 р.

9. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети », 2014. – 120 с.

10. Перелік галузей і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Постанова КМУ №266 від 29.04.2015 р.).

11. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система. Довідник користувача / пер. з англ., за ред. Ю.М. Рашкевича та Ж.В. Таланової. – 2-ге вид. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.

Гарант освітньо-професійної програми

Керівник
проектної групи _____
(гарант освітньої
програми)

Єременко Денис Володимирович, к.е.н.,
доцент кафедри бізнес-консалтингу та
міжнародного туризму ТДАТУ імені
Дмитра Моторного